

Byla C-391/22

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2022 m. birželio 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Pécsi Törvényszék (Pėčo teismas, Vengrija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2022 m. birželio 7 d., antradienis

Pareiškėjas:

Tüke Busz Közösségi Közlekedési Zrt.

Atsakovė:

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága
(Nacionalinės mokesčių ir muitų administracijos Skundų direkcija,
Vengrija)

Pécsi Törvényszék (Pėčo teismas, Vengrija)

Nutartis

<...>

Pareiškėjas: *Tüke Busz Közösségi Közlekedési Zrt.* (<...>, Pėčas (Vengrija))

<...>

Atsakovė: *NAV Fellebbviteli Igazgatósága* (Nacionalinės mokesčių ir
muitų administracijos Skundų direkcija, Vengrija) (<...>
Budapeštas (Vengrija))

<...>

Ginčo dalykas: Skundas dėl mokesčio administravimo

<...> [pastabos dėl nacionalinės procesinės teisės]

Rezoliucinė dalis

Pėčo teismas <...>, remdamasis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 267 straipsniu, kreipiasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą ir pateikia šį klausimą:

Ar *Nemzeti Adó- és Vámhivatal* (Nacionalinė mokesčių ir muitų administracija) šioje byloje priimtas sprendimas ir jos praktika, pagal kuriuos „į reguliaraus keleivių vežimo sritį nepatenka kilometražas, kurį reikia nuvažiuoti siekiant atlikti šiam vežimui naudojamų transporto priemonių techninę priežiūrą ir jas papildyti degalais“, yra suderinami su 2003 m. spalio 27 d. Tarybos direktyvos 2003/96/EB, pakeičiančios Bendrijos energetikos produktų ir elektros energijos mokesčių struktūrą, nuostatomis?

<...> [pastabos dėl nacionalinės proceso teisės]

Motyvuojamoji dalis

I. Trumpa faktinių aplinkybių santrauka

Nagrinėjamu laikotarpiu (2017 finansiniais metais) pareiškėja vykdė keleivių vežimo veiklą pagal viešųjų paslaugų sutartį. Vykdydama šią veiklą ji paprašė gražinti akcizą už komercinės paskirties gazolį. Mokesčių administratorius nustatė, kad pareiškėja pasinaudojo teise susigrąžinti akcizą ne tik už gazolį, sunaudotą vykdant keleivių vežimo veiklą, bet ir už gazolį, sunaudotą vykdant veiklą, skirtą transporto priemonių eksploatavimui užtikrinti (remonto, techninės priežiūros, degalų papildymo veiklą). Todėl mokesčių administratorius padidino akcizą atitinkamiems energiniams produktams už 2017 m. sausio–gruodžio mėnesius akcizo suma, kuri buvo susigrąžinta už degalus, nurodytus važtaraščiuose, susijusiuose su remonto ir techninės priežiūros laikotarpiais.

Šioje byloje atsakovė rėmėsi ankstesniais teismo sprendimais, kaip nurodyta toliau.

Vykdydama vežimo veiklą pareiškėja buvo paslaugų teikėja, o paslaugos gavėjai buvo keleiviai.

Civilinėje teisėje paslaugų teikimo sąvoka apibrėžiama kaip tam tikras veiksmas, kurį paslaugų gavėjas gali reikalauti paslaugų teikėjo atlikti pagal sutartį.

Paslaugų teikimas – tai paslaugų teikėjo ir paslaugų gavėjo teisiniai santykiai. Paslaugų teikėjas vykdo veiklą gavėjo naudai už atlygį, kuris priklauso nuo

veiklos vykdymo. Pareiškėja buvo įsipareigojusi teikti keleivių vežimo paslaugą, o paslaugos gavėjai buvo keleiviai, kurie naudojos paslauga, todėl paslaugos teikimas ir susijusios papildomos paslaugos gali būti aiškinamos tik šių asmenų atžvilgiu. Papildomomis paslaugomis gali būti laikoma tik veikla, kurią apima pagrindinė prievolė, pavyzdžiui, oro kondicionavimas ar šildymas. Jos taip pat apima, pavyzdžiui, bagažo, šunų ar dviračių vežimą. Visoms šioms paslaugoms būdinga tai, kad jas teikia paslaugų teikėjas, t. y. pareiškėja, kad asmenys, kuriems skirta paslauga, yra paslaugų gavėjai, t. y. keleiviai, ir kad papildomos paslaugos gali būti teikiamos už atlygį (pvz., už šunų, dviračių, bagažo vežimą reikia mokėti atskirai).

Tačiau autobusų remontas ir techninė priežiūra negali būti priskiriami šiai sričiai. Keleivis, paslaugos gavėjas, nėra tų teisinių santykių subjektas, nes aptariama veikla nėra vykdoma dalyvaujant jam ir paslaugų teikėjui, t. y. pareiškėjai. Vykdydamas šią veiklą (remonto ir techninės priežiūros veiklą) pareiškėja užtikrina vieną iš esminių savo veiklos sąlygų ir yra ne šios paslaugos teikėja, o jos gavėja. Keleiviai jokių būdu nėra šios prievolės dalis, juo labiau negalima teigti, kad yra atlygis, t. y. kad keleiviai turi apmokėti pareiškėjos remonto ir techninės priežiūros išlaidas ta prasme, kad pareiškėja, kaip paslaugos teikėja, savo ruožtu gali aiškiai perkelti šias išlaidas keleiviams.

Taigi, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, mokesčių administratorius laikosi praktikos, kad paslaugų teikėjas turi teisę atskaityti akcizą už tam tikras transporto operacijas, bet ne už vykimą siekiant atlikti autobusų techninę priežiūrą, pašalinti techninius gedimus ar papildyti degalų.

Dėl pirma išdėstytų priežasčių atsakovė savo sprendime konstatavo, kad pareiškėjos prašymas grąžinti akcizą, susijusį su vykimu remonto ir techninės priežiūros tikslu, yra neteisėtas.

II. Susiję nacionalinės teisės aktai

A jövedéki adórol és a jövedéki termékek forgalmazásának különös szabályairól szóló 2003. évi CXXVII. Törvény (2003 m. Akcizų ir akcizais apmokestinamų prekių išleidimo į rinką specialių taisyklių įstatymas CXXVII; toliau – ankstesnis Akcizų įstatymas) 7 straipsnyje nustatyta, kad šiame įstatyme:

51. komercinės paskirties gazolis – gazolis, patenkantis į šio įstatymo [52] straipsnio 1 dalies d punkto taikymo sritį ir naudojamas šiems tikslams:

- a) prekių vežimui nuomai, už atlygį ar savo poreikiams motorinėmis transporto priemonėmis ar transporto priemonių junginiais (vilkikais), skirtais tik prekėms vežti keliais, ir kurių maksimalus leidžiamas bendras pakrautos transporto priemonės svoris yra ne mažesnis kaip 7,5 tonos; arba

- b) keleivių vežimui teikiant nuolatinės ar atsitiktinės paslaugas M2 ar M3 kategorijos motorinėmis transporto priemonėmis, kaip apibrėžta ministro dekretu dėl kelių transporto priemonių techninės apžiūros.

A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (2016 m. Akcizų įstatymas Nr. LXVIII; toliau – naujasis Akcizų įstatymas) 3 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad, kiek tai susiję su energinių produktų apmokestinimu, šiame įstatyme:

21. komercinės paskirties gazolis – gazolis, naudojamas šiems tikslams:

- a) prekių vežimui nuomai, už atlygį ar savo poreikiams motorinėmis transporto priemonėmis ar transporto priemonių junginiais (vilkikais), skirtais tik prekėms vežti keliais, ir kurių maksimalus leidžiamas bendras pakrautos transporto priemonės svoris yra ne mažesnis kaip 7,5 tonos; arba
- b) keleivių vežimui teikiant nuolatinės ar atsitiktinės paslaugas M2 ar M3 kategorijos motorinėmis transporto priemonėmis, kaip apibrėžta ministro dekretu dėl kelių transporto priemonių techninės apžiūros.

Pagal naujojo Akcizų įstatymo 113 straipsnio 3 dalį asmenys, kurie miesto ir tarp miestiniame eisme eksploatuoja M2 ir M3 kategorijų tolimojo susisiekimo autobusus ir miesto autobusus, kaip apibrėžta ministro dekretu dėl kelių transporto priemonių techninės apžiūros, turi teisę į mokesčio už vykdant šią veiklą sunaudojamas gamtines dujas grąžinimą.

A személyszállítási szolgáltatásokról szóló 2012. évi XLI. Törvény (2012 m. keleivinio transporto paslaugų įstatymas XLI; toliau – Keleivinio transporto paslaugų įstatymas) 2 straipsnio 29 punkte viešosios keleivinio transporto paslaugos apibrėžiamos kaip keleivinio transporto paslaugos, teikiamos pagal viešųjų paslaugų sutartį, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1370/2007 2 straipsnio a punkte.

Pagal Keleivinio transporto paslaugų įstatymo 2 straipsnio 30 punktą keleivinio transporto paslaugos – keleivių vežimas šiame įstatyme nurodytomis transporto priemonėmis pagal sutartį bei už atlygį ir susijusios papildomos paslaugos.

Pagal naujojo Akcizų įstatymo 152 straipsnio h punktą šiuo įstatymu siekiama į nacionalinę teisę perkelti šį Sąjungos teisės aktą: 2012 m. balandžio 20 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimą 2012/209/ES dėl Tarybos direktyvos 2008/118/EB kontrolės ir judėjimo nuostatų taikymo tam tikriems priedams, vadovaujantis Tarybos direktyvos 2003/96/EB 20 straipsnio 2 dalimi.

III. Susiję Sąjungos teisės aktai

2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1370/2007 dėl keleivinio geležinkelių ir kelių transporto viešųjų paslaugų ir panaikinantį Tarybos reglamentus (EEB) Nr. 1191/69 ir (EEB) Nr. 1107/70[, iš

dalies pakeisto 2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2338,] 2 straipsnio a ir e punktuose numatyta:

„Šiame reglamente:

- „a) viešasis keleivinis transportas – nediskriminuojant ir nuolat visuomenei teikiamos bendrus ekonominius interesus tenkinančios keleivinio transporto paslaugos;
- e) viešųjų paslaugų įsipareigojimas – kompetentingos institucijos apibrėžtas ar nustatytas reikalavimas siekiant užtikrinti bendrus interesus tenkinančių viešojo keleivinio transporto paslaugų teikimą, kurio, atsižvelgdamas į savo komercinius interesus, operatorius neprisiimtų arba neprisiimtų tokiu mastu ar tokiomis pačiomis sąlygomis negaudamas atlygio“.

Pagal to paties reglamento 4 straipsnio 1 dalies a punktą viešųjų paslaugų sutartyse ir bendrosiose taisyklėse turi būti aiškiai nustatyti viešųjų paslaugų įsipareigojimai, apibrėžti šiame reglamente ir patikslinti pagal jo 2a straipsnį, kuriuos viešųjų paslaugų operatorius privalo vykdyti, ir atitinkamos geografinės teritorijos.

Direktyvos 2003/96 7 straipsnyje apibrėžta komercinės paskirties gazolio sąvoka:

„3. „Komercinės paskirties gazolis, naudojamas kaip variklių degalai“ – tai gazolis, naudojamas kaip variklių degalai šiems tikslams:

<...>

- b) keleivių vežimui teikiant nuolatinės ar atsitiktinės paslaugas M2 ar M3 kategorijos motorinėmis transporto priemonėmis, kaip apibrėžta 1970 m. vasario 6 d. Tarybos direktyvoje 70/156/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių motorinių transporto priemonių ir jų priekabų tipo patvirtinimą, suderinimo.“

IV. Proceso dėl prejudicinio sprendimo priėmimo pradėjimo aplinkybės ir motyvai

Pareiškėja prašė pradėti procesą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo ir nurodė, kad jai nepavyko rasti jokie Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimo, kuris palengvintų teisinį išaiškinimą. Todėl ji pasiūlė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiam teismui pradėti tokį procesą, kad būtų panaikintas teisinis netikrumas dėl nuostatos formuluotės aiškinimo. Jos nuomone, dar viena priežastis pradėti tokį procesą yra ta, kad, jos žiniomis, visos be išimties Vengrijos keleivių vežimo keliais įmonės (įskaitant valstybei priklausančias įmones), vykdydamos savo mokestines prievoles, elgiasi taip pat kaip ji, todėl visam sektoriui šis klausimas lieka neaiškus. Remdamasi naujojo Akcizų įstatymo 113 straipsnio 3 dalimi, ji teigia, kad pagal šią nuostatą leidžiama grąžinti akcizus

už dujas, kurias sunaudoja gamtinėmis dujomis varomi autobusai jais vykdant veiklą (t. y. ne tik vežant keleivius), todėl nebūtų buvę pateisinama priimti kitokią taisyklę dėl akcizo už gazolį grąžinimo.

<...> [pastabos dėl nacionalinės proceso teisės]

2022 m. birželio 7 d., Pėčas

<...>

[parašas]

DARBINIS VERTINMAS